
زوله یخه
جوان محه مه د ئەمین ئوسمان

وێنە چیروکا زولە یخایێ وگە لە کێن مینا وێ بێی گۆتن دبێژن .

زوله یخه

کچه کا کورده چاقێت خوه د ناڤ شـکه فتێن ســار وتاری ڤه کربوون، ل به ر ده نگێ توپ وفڕوکێن جـه نگی دەمـا مللـه تێ بێ گونـه ھ توپ بـاران دکرن زارۆك ودایـک وپیر وکـال دبوونه قوربانی، ئەوھه می ل ھیڤییا ڕۆژەکا گه ش بوون لێ گونەھا وا ئه بوو کورد بوون رۆژەکێ نان هه بوو دووا د برسـی بوون دایک وبابێت وێ پاریێ دەڤێن خوه بۆ پێشـمه ر گێت چیایی ژدل پێشـــکێش دکرن بھیڤییا رۆژەکا ئازادی وســـه رخوه بوونێ و ڤەگەریانەکا ســـه رفه راز خەونا وێ دبته راســـتی لێ ل دویری کوردســـتانا شـــرین ورێکا وێ که ڤیته وەلاتێن غه ریبییا، زوله یخا مه زن دبیت و ژیانەکا نوی دەســـتپێدکه ت د گه ل پســـمامێ خوه و هه ڤالێ چوو ل چییـان خێزانەکـا کورد پـه روەر پێك دئینن وهـه ر بزمـانێ خوه د ئاخڤتن وی دەمی زولەیخایێ بریاردا خوه فێری زمانێ وی وەلاتێ بیانی بکەت، نه خاســـمه ئەو نه شـیا بوو بچیته قوتابخانێ، دا بشـێت ژیانا خوه و مالباتاخوه برێڤه ببه ت وبۆ هەمیا دیار بکه ت ژنا کورد چه ند یا تێگه هشـــتی وئازایه، مالخویێ زوله یخایێ ئه مرێ خودێ کر زوله یخا په ریشـان بوو لێ ده ست هه لدان و خێزانا خوه پاراست وکچ وکورێت خوه بنه جه کرن و کوردســـتانا ئێك پارچه مینا هه موو کوردان خەون وهیڤیێت وێ بوون. من فه ر دیت ئه وژی مینا ژنه کێ ژهزاران شـــێره ژن وکچێن کورد ژهه ژی رێز گرتنێ یه نه خاســـمه نه چوویه قوتابخانێ ئەوێ بتنێ خوه فێری زمانه کێ بیانی کر و کارێ ســـه رنج راکێشتر ئەوه شعرا ژی دڤەهینت و ل دویڤ شیانێت خوه د نڤێسیت نه خاسمه خواندن و نڤێسینێ نزانت راستی جهێ شانازییه ونموونه یه بۆ پابەندبوونێ بهیڤییا هندێ کو خه ون دبنه راستی.

جوان محەمەد ئەمین ئۆسمان

دهوك ٢٠٢٦

ده ربه ده ر

ب ژییه کێ بچویک ئه ز ده رکه تم
ب پێخاسی ئه ز برێکه تم
ژ کوردستانێ ئه ز دویر که تم
لێ غه ریبییا ئه ز کال وپیر کرم
وەلاتێ من چول ودول و چیا
پڕی مێرگ وکانی وگول و گیا
ما بوچیه ئه ز لێ نامینم
من که س نه ما لێ ببینم

ئێکمالا

ل ئێکمالا سه ڕێ چیا
ئه ز د ڤه هینم کول و خه ما
چیرۆکێت خه مێت من درێژن
ئه ز نزانم بۆ کێ بێژم
لمن زەربوون به لگێن دارا
هش هشا ئاڤێ ل رووبارا
قه بقەبا که وا ل نزارا
ڤان روندکا لێ دبارینم
وەکو بارانێن بوهارا
بێ هیڤی نابم قه ت چوو جارا

گه لیێ مزیرکا

ئه ی گه لیێ مزیرکا
هێلینا کوتر وتڤیرکا
ل هاڤینا مه یا مژ مژی
سه ر ل دوژمنی هه رشی
گه لیەکێ کویر و درێژه
خه زال خوه لێ دهاڤێژه
ئه ی خه زالێن ل بن به رییێ
هه وه چودکر ل سه ر کانییێ
دوژمنی ل گه لی و نزاری لمه شەڕبوو
مه نه دزانی مه چو گوننه بوو
گه لیێ مه گه لیێ شێران
دێ هه ر مینی بۆ نه حه زان
جهێ ترس و له رزان
جەهه ننه م گوڕستان

سیار

ئه ی سیارێ هه سپێ به له ک
ل من زڤرین چه رخ وفه له ك
خەم وخیال بوونه گه له ك
فه له ك ل مه خایین بوو
ژێك دویرکرن دایك و وه لەد
ژێك ڤەکرن ئه ڤیندار
ل مللە تی کره شینی وهه وار
لێ مه ڕوژه کا گه ش یا لبه ر
فه له ك نه شێی لمه بزڤری
ئه و سیارێ شیار
واریّ مه بوته که ت خه یال
هه ر دێ مینت بوته
خه ونەکا دویر و مراد

چیایێ مه تین

ئه ی چیایێ مه تین
تو مایی دامایی و خه مگین
ته بومه نه ئینا مزگین
دا ل واریّ خوه ڤه گه رین
گورێیت شه هیدێن خوه ب گولا بخه ملینین
ئیسماعیل ومحه مه د و نه وزاد
ئه وپێشمه رگێن سه ردار
خودانێن وان ناڤێن دیار

وه غه را بێ مه فه ر

من نه زانی من نه زانی

وه ی عه زیز و من نه زانی

دێ ئاگر به ربته ڤی خانی

ئه ی عه زیزو من نه زانی

ئه ز غه ریب بووم ئه ز ئێخسیربوم

من ژحالێ خوه نه زانی

ته بارکر ژمالا ئاڤا

ته ل من نه کرن چو سلاڤا

من گوت ته وه غه ر خێربت

ل سه ر سه رو هه ردوو چاڤا

ئاگر به ربوو ناڤ هناڤا

نه ته کچ کره بویك و نه کور بۆ زاڤا

چرا مالێ

دیسا ل مه بۆ زڤستان
ل مه دبارن به فر و باران
خانی ل من ببویه زیندان
شه ڤ و ڕۆژ هه رتاریيه
چرا ب ئێك جاری ڤه مرییه
چاڤێن من هه ر ل رێ یه
دا هه ل بت ئه روناهیه
دا بزانم ئه و کی یه
من گوت مه هدی به رواری یه
نێ خاترا خوه ژمن نه خاستی یه
لێ من زانی ئێك جاری یه
چرا مالا مه ما ڤه مری یه

زمانێ من

زمانێ من زمانێ من
چه ندێ شرینه ب کوردیا من
یێ که ڤنه ب درێژییا دیروکا من
که س ناڤه گێرت دیروکا من
دیروکا من یاپێ ڤەهاندی
وه کو که زیەکا رازاندی
لێ دوژمنا که زی ڤه چراندی
ژێ وه راندن مه م و زین قازی
لێ دیروکا من کویر ودیره
که نه شێت ببه ژبیره
وەکو چیا یه کێ مه یێ موکم وعه سلی یه
دیروکا من کویر و دویره
هه می ده ما من ل بیره
تاکو دمرم من هه ر ل بیره

ژیان

ل ڤێ ژیانێ هه ریا بله زم
ژیێ کورته تێدا دبه زم
وەکی شڤانه کێ بێ په زم
لێ خودان ملکم خودان ره زم
من گوت دیاره هه ر ئه زم
د ناڤ خوینا شەهیدا د گه ڤزم
ڤێرێ برایێ من یێ بشیره
ل نهالێ لاندکا بێ دایکه
ل سەر سەرێ مه
گرگرا فروکین دوژمنی نه
نێ دل نه ما
وچاڤێن من مینا گولا چرمسینه
وه ستیام ژڤێ رێکا دویر
دێ زڤرمه واریێ خو یێ بێ نه زیر

پسمامو

ئه ی پسمامو ل غه ریییا ئه ز د نالم
بێ شریکم بێ دۆستم بێ هه ڤالم
ژده ردێ دویریاته هەر د نالم
نێ تو هوگری وئه ز بوته هه ڤالم
توچرای و ئه زبوته شه مالم
لێ نزانم کێ دابو من ئه و خه به ر
دلێ من کره کوما ئێش و ئه له م
چاڤێت من ل رێکاته نه
لێ چو جارا نائێت ئه و ده مه
دێ ل هیڤیا ته بم هندی مابم

دایکا من

ئه ڕێ دایکێ دایکا من

ئه و چو ژیانه ل به ندا من

هه می عه مری د مه ێت سه خت

سه ر سه ڕێ مه بوون شه ر جه نگ

چو جارا ته نه گوت ل مه بۆ دره نگ

لێ ته ژخه و راکری ببترس وله رز

ژتوپ وچه کا رزگار دکرین

برسی وتێنی ژ روبارا ده رباز کرین

دا یکا من ته شوڕەشەکا ڤەهاندی

دژی دوژمنی دل و جه رگ ل تەسوتاندی

مالاته هێلینا دلسوزا پێشمه رگا بوو

هه می گاڤا سه ڕێ مه بته بلند بوو

ئه ڕێ دایێ تو گولا بوهارا

تو خه زالا ل ناڤ زنارا

تو ڕوناهییا سپێدا و ئێڤارا

عه شقاته یا دایه هناڤا

دایێ دەستێن ته بڤربوون

دایێ دەستێن ته که ڤربوون

ل ناڤ زەڤیێت برنجێ زڤربوون

ته شوڕەشەکا هه ل کری

سه بلندم ب ته دادێ

پێشمه رگه

دایێ ئه ز پێشمه رگه مه
دێ کەم شه رێ دوژمنان
به ره ڤانێ کوردا مه ب دل وجان
یێ به رهەڤم هه می دەمان
ب رێژم خوینا خو بۆ کوردستان
دایێ ئه گەر شەهید بووم
خه ماته زاروکێت بێ خودان
گه ر پسیارکرن کانێ بابێ مه
بێژێ خوه ب وەڵاتی کره قوربان
لێ لێ دایێ دایکا ژار
دێ به سه بهێله گری و زێمار
روندکێت ته یێن سه ردار
من نه ڤێن بێنه خار
دێ هه ر چم جه نگێ دوژمنێ هار

شه هید

شه ش گه نجێت نازك ونازدار
شه هید كرن دوژمنێ نه هوار
ل كوردستانێ بوونه شینی وهه وار
دایک و بابا كرن قێری ونیهار
شه هیدێن مه هوین یێ د ناڤ دلان
ل وه لاتی بوونه خودان
ناڤێت هه وه نه خشێن سه ر به ران
خوینا هه وه بۆ رێكا نفشان
شینكاتی و گولێن ناڤ مێرگ و زه ڤیان
نیشانا ئازادی بۆ كوردستان

بوهار

جارە كادی ل مە بۆ بوهار
خوینا كوردا چو وە ك ئاڤا سار
دایك و بابا دە م نە بۆ ب كە نە هە وار
بۆ دوو زاروكێت نازك و نازدار
ئە و دوژمنێ هار
خانی ل سە ری دا ئینا خار
ل ما لباتێ بوونە قێری و هە وار
بابو تو هاتبوی هە مبێزا مە بكە ی
لێ هە مبێزاتە بۆ دیوارە كێ گران وسار
مال ل مە تاری بوو
ئە م ماینە بێ خودان
خانی پربوو ژ دار و ئاخ
دایكێ دایكێ دایكێ بابو
كانێ ئە و ناڤێن دەلال

سه یرانی

بوهارە ل کوردستانێ
وە لاتی چوونە سە یرانێ
گرێدابوون شاهی و دیلانێ
هە لکرن کوچك ل نیڤا دیوانێ
ل سە ر پە لان لێنان ترشك و ئیپراخ
ڤە خوارن قە هوە و شیر و چایێ
عە یشا سە یرانی ڤە گە ریانە مالێ
هێلان گلێش و نە مالین بە رمایێ
ژینگە هێ کرە هە وار و گازی
کانێ حاکم کانێ قازی
ل جهێ چە پە لان
شین نابن گول و گیان
دێ رابن بپارێزین ژینگە هێ
دا هە ر ئاڤا کە ین کوردستانێ

دوژمن

دایێ دوژمن ل دورمه دزڤرن
ئاخا وارێ مه دڤێن بکرن
ئه ی کوردێن دەلال
ده ستا ده رکه ن ژچه نته و به ریکان
دا هه ر ڤه خون ئاڤا کانیکان
ڕێکا بگرن ل نه حه ز دوژمنان
ئه ی کوردێن قه درگران
وەکو چیایی ببنه پە رجان
دا بمینن کورد
وئازاد و ئێك کوردستان

ده ستخوشیێ ل خانم زولە یخا کورد پە روەر دکەم

هە ر چە ندە من دەســت کاری و گهورین د نڤێســینێت وێ دا کرینە لێ ژهە ژی گوتنێ یە زولە یخا ئە ڤ خانما دان عە مر ونە خوێندە ڤا حنێرە کا مە زن یابدەســـتڤە ئینای دە ما خوە فێری زمانە کی بیانی کری دابشـــێت زاروکێت خوە ل غە ریبیا بپارێزت وپە روە ردە کە ت وزیرە کییا ئافرە تا کورد بۆ جیهانێ دیارکە ت. کو هاندەرەکە بۆ هە ر کچە ك و ژنە کا کورد بخوینت دا پاشە ڕوژە گە ش بخوە و زاروکێت خوە ببە خشت و چو جارا نە بێژت درە نگە ئە ز مە زنبوویم، شـــانازیێ بنڤێســـینا ڤێ پە رتوکێ دکە م یا ژهە ژیە خانم زولە بیخا وهە ر کوردە کا ڕە وشە نبیر بە ردە وامی و سە رکە فتنێ بۆ دخوازم .

م. جوان محە مە د ئە مین ئۆسمان

کومکرن و نڤێسین و راست ڤه کرن و دیزاین

م. جوان محه مه د ئه مین ئۆسمان

وێنه AI

پێداچونا زمانی م. ڕێژین عبد الله

مافێ چاپککرنێ بۆ نڤێسه ڕێ دپاراستینه

زوله یخه
دهوك ٢٠٢٦

زوله يخه

دهوك ٢٠٢٦